

En Louis Le Roy... hij stapelt voort...

Kort be stek

In het Friese Mildam brengt 'wilde tuinman' Louis Le Roy al meer dan 30 jaar eigenhandig zijn hoogst persoonlijke opvatting over duurzaam bouwen in de praktijk. In tegenstelling tot de meeste aanhangers van ecologisch en biologisch bouwen, die elke menselijke bouwactiviteit als een inbreuk op de natuur beschouwen, ziet Le Roy de mens juist als een integraal onderdeel van de natuur. Bouwen is voor hem dan ook geen noodzakelijk kwaad, waarvan de effecten zo veel mogelijk moeten worden geminimaliseerd, maar een in essentie natuurlijk proces, vergelijkbaar met het bouwen van nesten door dieren. Sterker nog, bouwen is volgens Le Roy voor de mens zelfs een noodzakelijke voorwaarde om zich als levend organisme volledig te kunnen ontplooiën. In de van overheidswege geplande en gereguleerde gebouwde omgeving is de mens zijns inziens slechts 'toeschouwer' en geen 'deelnemer in ruimte en tijd'. Om hier verandering in te brengen, ondernam Le Roy vanaf 1970 diverse experimenten om, bij wijze van creatief alternatief voor de obligate gemeentelantsoenen, samen met buurtbewoners, rijke en complexe natuurlijke systemen in de openbare ruimte te creëren die zichzelf als grote 'wilde tuinen' in stand zouden kunnen houden. Zijn eerste en meest bekende experiment speelde zich af op de middenberm van de Kennedylaan in Heerenveen. Samen met omwo-

nenden vormde Le Roy deze middenberm door middel van een royale hoeveelheid bouwafval en plantenzaad om tot een wilde tuin van één kilometer lang en vijftien meter breed. Later volgden vergelijkbare experimenten in Groningen, Brussel, Parijs, Bremen, Hamburg, Oldenburg en Kassel.

Uitgangspunt van al deze projecten was dat er geen ontwerp of eindbeeld aan ten grondslag lag, dat de natuur en de mensen altijd in alle vrijheid hun gang zouden kunnen blijven gaan, de projecten nooit 'af' zouden zijn, en - heel belangrijk - 'er nooit mocht worden opgeruimd'. Met name dit laatste uitgangspunt leidde er toe dat alle experimenten vroegtijdig werden stopgezet. Zodra ambtenaren en politici het onbehaglijke gevoel kregen de controle over hun openbare ruimte te verliezen, bekoelde hun aanvankelijke enthousiasme en kwamen de grenzen van hun repressieve tolerantie jegens de 'wilde tuinman' snel in zicht. De middenberm in Heerenveen werd door de gemeentelijke plantsoendienst na een aantal jaren in semi-wilde staat geconsolideerd. De andere projecten werden vaak met grove middelen ongedaan gemaakt.

Tot de conclusie gekomen dat politieke systemen nooit bereid zouden zijn om de door hem ontketende 'creatieve potenties in ruimte en tijd' werkelijk in alle vrijheid hun gang te laten gaan, besloot Le Roy in 1983 met zijn eigen handen te gaan onderzoeken

wat een mens in zijn leven aan natuurlijke structuren kan laten ontstaan.

Op zijn eigen vier hectare grote weiland in Mildam, dat hij bij aankoop in de jaren zestig al op volstrekt willekeurige wijze had ingezaaid en beplant, nam Le Roy sindsdien, met dank aan de gemeente Heerenveen, circa 1500 vrachtwagenladingen met restanten bestratingsmateriaal in ontvangst. Deze ruim 15.000 ton steenachtig restmateriaal stapelde hij vervolgens zonder mechanische hulpmiddelen tot een intrigerend grotendeels door ruige begroeiing overwoekerd ruïnelandschap: de eco-kathedraal. Tot op de dag van vandaag stapelt Le Roy (1924) gestaag door. De tijdshorizon van zijn praktijkonderzoek heeft hij echter inmiddels verlegd van een mensenleven naar een millennium. Onlangs is een stichting opgericht die tot doel heeft dat de door wilde tuinman Le Roy in gang gezette interactie tussen mens en natuur op het voormalige weiland in Mildam tot 3000 zal worden voortgezet.

Egbert Koster

*Eco-kathedraal, Yntzelaan te Mildam, gemeente Heerenveen. Altijd open, vrije toegang, betreden op eigen risico. Info: www.ecokathedraal.nl
Literatuur: Piet Vollaard 'Time-based architecture in Mildam. De Eco-kathedraal (ca. 1970 - 3000) van Louis Le Roy'. Oase N° 57-2001 p. 74-85.*